

Міністерство освіти і науки України
Національне агентство України з питань державної служби
Івано-Франківська обласна державна (військова) адміністрація
Івано-Франківська обласна рада
Івано-Франківська міська рада
Національна Академія педагогічних наук України
Товариство «Знання» України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Факультет права та адміністрації Ягеллонського університету (Краків, Республіка Польща)
Гданський університет (Гданськ, Республіка Польща)
Гданська Вища школа в Гданську (Гданськ, Республіка Польща)
Факультет європейських студій Університету Бабеша-Бойяї (Клуж Напока, Румунія)
Вища школа права і адміністрації (Жешув, Республіка Польща)
Каунаський технологічний університет (Каунас, Литовська Республіка)
Києво-Могилянська школа врядування імені Андрія Мелешевича
Національного університету «Києво-Могилянська академія»
Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету
«Львівська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Вища школа публічного управління

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ПОСТУП

*Збірник матеріалів
II-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції
за міжнародною участю
Том 2*

30 травня 2025 р.

Івано-Франківськ
2025

ISBN 978-617-8435-13-4
УДК 35

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
(протокол № 07/679 від 27 травня 2025 р.)*

**Публічне управління та адміністрування в Україні:
євроінтеграційний поступ** : матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції за міжнародною участю (Івано-Франківськ, 30 травня 2025 р.);
за наук. ред. проф. І. І. Чудика, Д. І. Дзвінчука, І. П. Лопушинського; упоряд.
Л. С. Мосора. Т. 2. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2025. 488 с.

У збірнику розміщено матеріали доповідей учасників II-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю «Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ».

Під час дискусій та обміну досвідом обговорено підвищення ефективності публічного управління з урахуванням європейського досвіду та дії воєнного стану в Україні; питання оптимізації діяльності органів влади на державному, регіональному та місцевому рівнях; проблеми та напрацьовано рекомендації щодо розвитку компетентності публічних службовців; розвиток лідерства в публічному управлінні, підготовка та підвищення кваліфікації кадрів державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

Матеріали конференції будуть корисними для фахівців у сфері публічного управління, працівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти, а також усіх, хто цікавиться особливостями публічного управління та адміністрування в умовах війни і в повоєнний період.

*Матеріали друкуються мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів
відповідають автори.*

© Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, 2025.

Олександр ГОНЧАРУК УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОУПРАВЛІНСЬКОГО МЕХАНІЗМУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	184
Наталія ГРУЩИНСЬКА ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ПУБЛІЧНО-ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	186
Елеонора ГУСЬКОВА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО КОМУНІКАЦІЙНОГО МИСЛЕННЯ ВІЙСЬКОВО- ПОЛІТИЧНОГО КЕРІВНИЦТВА СИЛ ОБОРОНИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	188
Юлія ДАВИДЮК СТУДЕНТСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ ВОЛОНТЕРСТВО В ПРОТИДІІ АНТИУКРАЇНСЬКІЙ ПРОПАГАНДИ ТА ДЕЗІНФОРМАЦІЇ	192
Олександр ЖИВАГА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В РОБОТІ З ПЕРСОНАЛОМ ПРИВАТНИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ПрАТ ДТЕК «ПАВЛОГРАДВУГІЛЛЯ») ТА ІНСТРУМЕНТИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	197
Олександр ЗАГУРСЬКИЙ, Тетяна ЛЕВКУН СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ІНСТИТУЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	201
Ільяс ЗАЗА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ МЕХАНІЗМОМ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	204
Микола ІЩЕНКО, Дмитро СТОРОЖУК ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ: ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	207
Олена КОВРИГА ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ТАЛАНОВИТОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	211
Світлана КОШОВА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В КОСМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	214

Оксана КРИЖОВА ПРОБЛЕМАТИКА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ	217
Максим КРИЛОВ ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ	219
Ірина КРИЛОВА ПРОБЛЕМАТИКА ТАРИФНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ	223
Віталій КРУГЛОВ СИСТЕМНИЙ РОЗВИТОК МОДЕЛЕЙ ПІДТРИМКИ РІШЕНЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	228
Володимир КУШНІРЮК ДЕРЖАВНА СІМЕЙНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	231
Тетяна ЛАВРОВА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В МЕДИЦИНІ	236
Вікторія ЛЕВЧЕНКО, Ірина ДІДЮК, Юрій ДЕМЕШКО ОРГАНИ ВЛАДИ В УМОВАХ ВІЙНИ	240
Кирило ЛИСИЦЬКИЙ ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ	243
Тамара ЛОЗИНСЬКА, Тетяна КИРИЧЕНКО ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕЗЕСТИВНОСТІ	248
Вадим ЛУНЯЧЕК КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДДІЛІВ ОСВІТИ ТГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	252
Назарій ЛЯШУК РЕЗУЛЬТАТИ ВПЛИВУ ВИКОРИСТАННЯ ІНДИКАТИВНОГО ПЛАНУВАННЯ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ	255
Олександр МАКАРЕНКО РОЗШИРЕННЯ Й ІНТЕГРАЦІЯ ЛОГІСТИКИ З ЄС	259

стійкість. Ці стратегії, засновані на теоретичному аналізі та практичних прикладах, надають дорожню карту для забезпечення сталого розвитку громад у складних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Довідка щодо виконання доходів загального фонду місцевих бюджетів за 2023 рік без урахування непідконтрольних Україні територій до 24.02.2022. С. 1.
2. Вплив війни на бюджети територіальних громад. Аналітичне дослідження показників бюджетів за 2021–2023 роки 60 територіальних громад партнерів Програми USAID DOBRE у 10 областях України / Під редакцією Т. Паутової. К.: Поліграф плюс, 2024. – С. 8.
3. Державний бюджет України: Зміни та доповнення до бюджету у зв'язку із воєнним станом (2023). Стаття 23.
4. CASE Ukraine. Що відбувається з місцевими бюджетами? URL: <https://case-ukraine.com.ua/news/shho-vidbuvayetsya-z-mistsevymu-byudzhetamy/> [Дата звернення: 27.04.2025].

Тамара ЛОЗИНСЬКА,

доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна

Тетяна КИРИЧЕНКО,

аспірантка кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕЗЕСТИВНОСТІ

Підприємництво як особлива здатність суб'єктів господарювання, що стосується віднаходження нових можливостей для розвитку їх господарської діяльності, відіграє історично важливу роль в еволюції

суспільства. Шумпетер Й. підприємцями називав суб'єктів господарювання, функція яких якраз і полягає у віднаходженні «нових комбінацій» засобів виробництва, що постає активним елементом розвитку [1, с. 169-170]. Автор зазначає, що підприємці складають особливий клас, проте не в значенні антагоністичного протистояння власників і невласників засобів виробництва, а в значенні особливого характеру їхньої діяльності, що не має постійності прояву [там само, с. 139]. Саме тому підприємництво не є професією і не може проявлятися тривалий час, але в той же час воно забезпечує динамічну стійкість економіки і її здатність до резистивності негативним тенденціям.

Останнє зауваження Й. Шумпетера приводить нас до висновку, що при стрімкій зміні умов господарювання підприємці, особливо дрібні та середні, можуть зосереджуватися переважно на збереженні господарської діяльності, а не на її розвитку. Суттєві зміни соціально-економічних умов господарської діяльності можуть виникати під впливом багатьох суто економічних і позаекономічних чинників, проте найбільш руйнівним з них є війна.

За даними аналітиків, до початку повномасштабної війни з росією, малі та середні підприємства в Україні забезпечували роботою близько 75% населення [2]. Проведені авторами та іншими аналітичними групами дослідження свідчать, що в результаті воєнної агресії спостерігаються не лише фізичні втрати підприємств, їхнього майна, доходів, капіталу, а й втрата взаємодії з органами влади. Унаслідок цього фіксується низький рівень залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до державних і міжнародних програм підтримки бізнесу під час війни.

Зазначимо, що критеріями віднесення підприємств до категорії суб'єктів малого і середнього бізнесу є чисельність працівників та річного доходу підприємства. Згідно з листом ДФСУ до категорії підприємств малого та середнього бізнесу (МСБ) в Україні віднесено: мікропідприємства – не більше 10 працівників і не більше 2 млн євро доходу; малі підприємства – не більше 50 осіб працівників і не більше 10 млн євро доходу; середні підприємства – не більше 250 осіб і не більше 50 млн євро доходу [3]. Зрозуміло, що основною проблемою таких підприємств є невеликі обсяги оборотного капіталу і постійна його нестача в моменти підвищення цін на ресурси, коливання курсів валют, підвищення мінімальної заробітної плати, падіння попиту на продукцію тощо, що і зумовлює формуванні державної політики по відношенню до суб'єктів МСБ. Не можна сказати, що така

політика в Україні була відсутня, уряд та інші суспільні інститути, зважаючи на визначальну роль малого та середнього підприємництва в забезпеченні економічної стабільності, поступово формували політику їх підтримки, основні складники якої віддзеркалено в Законі України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [4].

В умовах воєнного стану державна політика підтримки підприємництва зазнала істотних змін і, насамперед, була спрямованою на збереження підприємницького потенціалу.

Основними заходами державної підтримки стали:

- зниження фіскального тиску (платникам єдиного податку третьої групи встановлено ставку єдиного податку у розмірі 2% доходу; ФОП I та II групи отримали право не сплачувати єдиний податок; ФОП III групи були звільнені від сплати ЄСВ за працівників, які перебувають у ЗСУ та ін.);
- надання компенсації за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб (ВПО);
- надання державної підтримки релокації підприємств (безплатні послуги Укрзалізниці, Укрпошти);
- запровадження грантових програм для започаткування бізнесу (єРобота);
- пільгове кредитування (підприємці в період дії воєнного стану і місяць після завершення війни можуть взяти кредити до 60 млн грн під 0%);
- підтримка ветеранського підприємництва (ветерани та члени їхніх сімей (ВПО) можуть отримати грошове відшкодування до 20 тис. грн для ведення власної справи).

Для адвокатування найважливіших питань публічної політики підтримки МСБ 2017 р. було створено громадську спілку об'єднань МСБ – Національну платформу малого та середнього бізнесу, що демонструє єдність у намірах створити в Україні сприятливий бізнес-клімат. Усі перелічені та інші заходи публічної політики підтримки МСБ, такі, наприклад, як створення цифрових сервісів Дія.Бізнес, онлайн платформ «Biz For Ukraine», «Ukrainian Food Platform» та інші посилювали спроможність підприємництва адаптуватися до умов воєнного часу і впливати на підвищення економічного опору країни. Проте державна політика підтримки малого та середнього підприємництва має вдосконалюватися і далі в таких напрямках, як:

- підтримка енергоощадних технологій та інновацій;

- надання консультативних послуг для започаткування бізнесу;
- підтримка підприємницької освіти, зокрема освіти жінок та ветеранів;
- допомога у виході на нові ринки;
- поширення програм публічно-приватного партнерства;
- полегшення доступу до кредитних ресурсів;
- розширення програм для ВПО

Отже, уряд України в умовах війни використовує широкий набір інструментів податкової, фінансової політики, упроваджує програми підтримки економічного потенціалу малого та середнього підприємництва, але на разі перед країною постають нові виклики, на які політики мають вчасно реагувати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу; пер. з англ. В. Старка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 242 с.
2. Аналіз актуального стану та пропозиції щодо покращення умов для підприємництва в Україні. Career Hub. 2022. URL: <https://careerhub.in.ua/doslidzhennya-analiz-aktualnogo-stan/> (дата звернення 20.05.2025).
3. Про надання податкової консультації. Лист ДФС від 08.11.2016 № 24033/6/99-99-14-03-03-15. URL: <https://tax.gov.ua/baneryi/podatkovyi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/70278.html> (дата звернення 20.05.2025).
4. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17?lang=uk#Text> (дата звернення 20.05.2025).

Вадим ЛУНЯЧЕК,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітніх наук, цифрового навчання та
академічного підприємництва,
Харківський національний університет ім.В. Н. Каразіна,
м. Харків, Україна

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДДІЛІВ ОСВІТИ ТГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Одним із результатів реформи децентралізації управління в Україні стало формування територіальних громад (ТГ). Інструментом реалізації освітньої політики на місцевому рівні стали відділи освіти як структурна одиниця в системі управління територіальної громади. Важливим складником цього процесу стало призначення керівників цих структурних підрозділів. Відповідно, рівень їхньої професійної компетентності, наявність лідерських якостей суттєво впливає на якість надання освітніх послуг здобувачам освіти у межах ТГ.

З метою з'ясування ситуації із кадровим забезпеченням відділів освіти ТГ проектом «Professional Development» (<https://www.profdevelopment.com.ua/>) разом із кафедрою освітніх наук, цифрового навчання та академічного підприємництва Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кафедрою педагогіки та іноземної філології Харківського національного університету імені Семена Кузнеця було проведено опитування керівників відділів освіти ТГ Харківської області з використанням google-інструментів. Анкету було розміщено за посиланням https://docs.google.com/forms/d/12K6MACbi7qymaE6xE_sIDWJ8lWkisEbU6lIxp-52LLI/edit на Google-диску проекту «Professional Development».

Репрезентативність опитування було визначено за стандартною процедурою, з використанням калькулятора, розташованого на сайті лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету (<https://socio-lab.vntu.edu.ua/ukr>). У розрахунках ми виходили з того, що в Харківській області функціонує 56 територіальних громад. При довірчій ймовірності (точності) – 97% та довірчому інтервалі (похибці) – 5%, потрібний розмір вибірки складає 50 осіб. У опитуванні взяв